

rabi se za jesih najraje vodena hruška, le-ta ga daje obilo in pa dobrega. Sad te hruške je srednje velik, ima dolg pecelj ter je pri peclju oster. Zorel je koncem septembra ter postane k malu testen. Za jesih porabi se koj z dreves. Ako je drevo staro postane do 20 metrov visoko ter ima 1 meter debelo deblo, ki je lepo okroglo. Povžije se rad samo v testenem stanju, otrokom bi sicer zdravje trpelo. Ako se ta hruška skuha, postane čisto mehka. Sušiti pa se ne da, kajti v njej je preveč soka.

Ako je v naših krajih kje ta hruška doma, kaže jo najbolje porabiti za jesih, za otroke in za druge potrebe imamo sedaj že, če je leto le količkaj dobro, do volje sadja.

Iz jabelk se nareja jesih prav po gostem, toda le ta je slabši. Za-nj jemljemo le poletna jabelka, le-ta pa so sočna in vsled tega je treba delj časa, da je jesih iz njih za rabo. Za to pa tak jesih še zmešajo z jesičnim duhom.

Le-ta jesih pa se napravi čisto na lahki poti. Sadje se zmleje ali kjer ni taci hlinov, tam se stolče in potem se stisne na tiskalnici. Prav je, če sadje, ki se je za jesih odločilo, pusti nekaj časa ležati, da ne gnijije, kajti tako sadje daje dobrega jesiha, to pa še brez posebnega truda.

Kjer je več sadja in se ne spravi takoj v denar, tam se odloči gnjilo sadje še tudi po zimi lahko za jesih. Za to se shrani do spomladi, do toplejih dni v sodih. Kar se soka iztisne iz stolčenih jabelk ali hrušek, to se zlije v odprto kad ali čeber ter se shrani na toplem kraju, dokler ne zavreje. Iz nje se ne zlije popred v sod, dokler že ne diši precej po kislini. Na vrhu plavljje to, kar ni za rabo.

Po nekaterih krajih dejo iztisnjen sok brž v sod, ali ta mora ostati odprt. V tem pa se spravi več reči v sod, katerih pri jesihu ni potreba ali so mu celo na škodo. Treba je torej to sodrgo kmalu, ko dovolj zavreje pretočiti. Ako ostane pa v kadi, tedaj to delo odpade.

Sod, v katerem je ta jesična sodrga, more stati na kakem toplem kraju in se ne sme zapreti na pilki. Še le, ko je stvar okisela, smemo sode spraviti v navadno klet. Zapreti pa še zdaj ne kaže pilke. Leto in še več preteče, predno je tak jesih za rabo. Kislina se naredi v sodu nekaj s tem, da voda izpuhti, nekaj pa še sodrga na novo vre.

V tem je mogoče pospešiti vrenje, ako se obesi v sod tako zvana „mačuha“. Le-ta je kožnata, vlečljiva sodrga, ki se napravi v starem jesihu. Ona se obesi na svili ob pilki v sod za toliko, da pride z novim jesihom v dotiko. Pustiti pa jo je v sodu do pretakanja. Isto stori tudi strok jesičnega dreva (rhus typhina), tega vidiš sem ter tje po kmečkih vrtilih. Po obojem se kisa ona jesična sodrga za precej hitreje.

Kar se tiče starosti jesiha, ki se dobi na ta način, smemo reči, da postaja do nekaj let vsako leto bolji in torej ga ne kaže prerano rabiti za jedila. Ako pa ga je treba, tedaj pa se mu naj primeša malo prav kislega jesičnega duha ali sprita.

Sejmovi. Dne 18. septembra v Braslovčah, v Kapelah in na sv. Gorah. Dne 21. sept. v Laškem trgu, v Gornji Radgoni, v Lučanah, v Framu, v Ormožu in v Podsredi.

Dopisi.

Iz Rečice v Savinjski dolini. (Šolsko društvo.) Dne 4. t. m. imeli smo občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda na Rečici v kegljiščini dvorani gospoda Čuježa, koja je bila med drugim tudi s krasno podobo sv. Cirila in Metoda okinčana. Točno ob 4. uri popoldne otvori g. prvomestnik A. Turnšek zborovanje, ter pozdravi došle ude najpristronejše, izražujoč veliko veselje nad tako mnogobrojno vdeležitvijo. Kmalu za tem povzame č. g. kaplan Jože Majcen besedo in nagovori zbrane blizo tako-le: „Slavni zbor! V solzni dolini se nahajamo; ker britko vojskovanje je naše življenje! Vojskujemo se namreč vedno in vedno zoper znotranje in zunanje svoje sovražnike. Znotranji naš sovražnik so skušnjave in greh, zoper katerega se z vero vojskujemo; zunanjih naših sovražnikov pa je veliko, zoper katere pa se z ljubeznijo vojskujemo; pogum pri tej vojski pa nam daje zlato upanje, da jih premagali bomo. Zunanjih naših sovražnikov, rekel sem, je torej veliko, — eni nam naše posvetno blage in premoženje poškodujejo; drugi nam zopet naše dobro ime in poštenje onečastujejo! Pa kaj! Da bi še drugih sovražnikov ne bilo! Toda najnevarnejši naši sovražniki so tisti, ki nam ljubezen do svojega maternega jezika, do svojega naroda iz srca iztrgati, ki nam našo narodno prostost, naše narodne pravice odvzeti, ki nas v ptuje sužnje prestvariti hočejo. In takih naših sovražnikov je žalibog ogromno število! Slov. Korošce, nas Štajarce in Kranjce hoče nenasiťljivo žrelo ostudnih nemčurjev, Slovence po Istri, v Trstu in na Goriškem pa hoče žrelo Lahov in Lahonov neusmiljeno požreti! V naših pokrajinah so nam nemčurji nevarni! Oni že skorej povsod svoje nemške šulvereine ustanavljajo. Kaj pa ti nameravajo? Nemški šulverein in ž njim vsi nemčurji tako-le mislijo: Vzamemo slov. otroku materni jezik, se ne bode več učiti zamogel z uspehom; ostal bo nevreden; zgubil bo ljubezen do njega, do naroda, do domovine svoje; on bode moral na duhu in telesu, nesrečen zapuščen in reven Slovenec, ali pa izdajalec svojega naroda postati! In tako bi v resnici naš mili in dobrotljivi slovenski

narod iz političnega sveta po času izginil. — Toda Slovenec ni zaspana stvar! Slovenec se neče potujčiti dati! Vstal je, ter je groznemu šulvereinu in njegovim pristašem nemčurjem boj napovedal s pomočjo družbe sv. Cirila in Metoda! In taka družba se je hvala Bogu tudi pri nas ustanovila! Pa li bomo zmagali? — Gotovo! Našemu društvu življenje so dali Rimski papeži sami, ki so nas s svojo okrožnico l. 1880 očetovsko opomnili, da svojih največjih dobrotnikov svojega naroda, sv. bratov Cirila in Metoda nikar ne pozabimo.

(Konec prih.)

Od Kapele pri Radgoni. (Nekaj za naše učitelje.) Imam v roki knjižico „Heimatskunde des Bezirkes Ober-Radkersburg“, od dveh g. učiteljev, ki služujeta na šoli pri sv. Petru v Zgornji Radgoni; prvi se piše Simon Erschenjak, drugi pa Vikt. Schetina. To svoje delce sta pisatelja poklonila visokočastitemu g. J. A. Rožeku, c. kr. dež. šol. nadzorniku. Mislil sem, da sta g. učitelja izdala omenjeno knjižico, ktera je ovače z velikim trudom sestavljena, ter ima veliko zanimivega v sebi, iz lastnega nagiba, da bi pokazala svetu sliko našega okraja. A stvar je drugačnja. Od g. učiteljev sem namreč zvedel, da je že pred dvema letoma sklenila okrajna konferenca našega glavarstva, izdati za oba okraja, zgornje-radgonski in ljutomerski, domovinoslovje za šolsko in domačo porabo. V ta namen sta bila postavljena od konference dva odseka, en za naš, drugi pa za ljutomerski okraj. Naš odsek je svojo nalogo izvršil s tem, da je izdal „Heimatskunde“ za našo slovensko deco; češ „der Windische soll deutsch lernen und es auch werden“ (Slovenec se mora nemški učiti in tudi Nemec postati). ako hoče od naju dveh izvedeti, kakošna je njegova domovina. Ne vem, komu sta g. izdajatelja s to knjižico bolj ustregla, ali unemu gospodu, kateremu sta jo poklonila, ali naši slovenski deci, za katero po namenu učit. konference je bila taista prav za prav namenjena? Ali mari sta hotela s tem doseči nasprotni smoter, namreč Slovenec naj ničesa ne izve o svoji ožji domovini, sicer bi se nam Nemcem več ne uklanjal, ne podpisal več naše velikonemške ideje? No bodita g. pisatelja prepričana, da v našem okraju, kateri šteje 12.350 duš z 250 Nemci in polunemci vred, ne bode se poprijela velikonemška ideja, če tudi oba gosp. učitelja, Erschenjak in Šetina, se postavita kot strežaja za našim gradom na Hercogovšak, kamor po njihnem mnenju slovanski valovi od juga bijejo. Za danes zadosta, drugikrat več o naših razmerah.

Iz Celjskega okraja. (Brez naslova.) Kmečko ljudstvo iz slov. Štajerja posebno rado roma k sv. Jožefu pri Celju, da si ondi v krasni, okusno ozaljšani hiši božji pri oo. Laza-

ristih nemirno srce potolaži in dušne bolesti ozdravi. Razven tega si lahko romar tudi ogleda razne znamenitosti v mestu in romantični okolici. Tudi mene je srce vleklo zopet k sv. Jožefu, pa ta pot nisem bil preveč zadovoljen. Dospevši v Celje sem tu pa tam opazil kako „nerodnost“, ki je sicer po človeški postavi dovoljena, nikakor pa ne po božji. Jako nespodobno in nedostojno se mi je zdelo, da se otroci kopljejo ravno pri „kapucinskem mostu“ v Savinji, kjer največ ljudstva memo prihaja. Se ve, da popačen svet se za to ne zmeni, ker itak večjidel v čistosti plava; pa kdor ima vsaj nekoliko še nravnega čuta v sebi, mora oči pobesiti in obžalovati, da so ljudje skoraj čisto sramožljivost zgubili. Gotovo bi bilo prav, da bi se za otroke posebno kopališče napravilo, ali pa vsaj se jim prepovedalo na očitnem mestu se kopati. Potem sem prenočil v romarski hiši, kjer so sobe za prenočišče zastoj pripravljene, pa nisem nikakor mogel do polnoči zaspati. Bil je namreč „pod gradom“ blizu cerkve sv. Jožefa (menda kakor nalašč), neki „sommerfest“ in tu je bilo tako strašno „drenje in tuljenje“, da menda v peklu ni hujšega vrešča. Res čudna „novošegna omika“, s katero se izobražen svet toliko ponaša; gotovo bolj surova in ostudna, kakor pri divjakih. Še-le, ko se je mesec skril za gore, je nastala blagodejna tihota. Zjutraj sem bil pri božji službi, katero je lepa harmonija svetega petja poveljevala. Gotovo so si romarji lahko mislili: koliki razloček je med tem svetim krajem in pa Celjskim mestom — skoraj bi rekel, kakor med nebesom in peklom. Konečno še dostavim, da, kar sem kje cerkvenega petja slišal, se mi pri sv. Jožefu najbolj dopade, ker pojejo národno-cerkvene in ceciljanske pesmi, in sicer dobro čveteroglasno ubrane, s čisto donečimi glasovi, — umetno, po sekircab. Nasproti pa v nekaterih cerkvah ena pevka vleče „prim“ drugih 5 ali 6 pa enoglasno „sekundirajo“ in to je neprijetno poslušati. Obžalovati je, da nimajo vsi voditelji cerkvene glasbe ne veselja pa tudi ne gmotne podpore za povzdigo cerkv. petja. Na mnogih krajih se pa tudi pevke nikakor nočejo učiti, ter nimajo ne pojma ne okusa za umetno petje, ker menijo, da le to je lepo, kar je lahko in „okroglo“. Pa upamo, da sčasoma se bodo ovire premagale, da si bomo ustvarili takšno cerkv. glasbo, ki bo primerna za najsvetejšo daritev in dostojna za čast in slavo Božjo.

Iz Manjšberga. Dolgoletna vroča želja spolnila se nam je 21. do 31. julija. V tem času obhajali smo namreč sv. misijon. Naš velezaslužni in občespoštovani gospod župnik Martin Sattler naprosili so bili velečestite gg. oo. Lazariste od sv. Jožefa v Celji, da pridejo tudi k nam vodit sv. misijon; in ti za čast Božjo in blagor katoliškega ljudstva vedno vneti in

neumorno delujoči gospodje prišli so blage volje. Vodili so sv. misijon veleč. gosp. superior o. Jakob Horvat, zlatomešnik in knezoškof, duh. svetovalec, č. g. o. Anton Geršak in č. g. o. Franc Janšovec. Učili so nas z lepimi govori na prižnici in v spovednici; in njihove svete nauke ohraniti hočemo v srci vse žive dni. Na tisoče vernega ljudstva udeležilo se je sv. misijona; pri sklepni procesiji dne 31. julija, pri kateri je nosilo sv. misijonski križ, krasno, lepo, mojstersko delo, 24 mož, bilo je 6000 do 7000 ljudij. Take velikanske procesije še pri nas nikdar ni bilo. V imenu hvaležnih farmanov in vseh udeležencev sv. misijona naj bo torej omenjenim veleč. gospodom misijonarjem, preč. g. župniku in vsem, ki so kaj pripomogli, da se je ta cerkvena slovesnost tako sijajno vršila, tukaj javno izrečena najtoplejša in najprisrčnejša zahvala. Bog povrni stotisočkrat!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz Medjimurja se je svitli cesar v soboto, dne 10. septembra podal na Erdeljsko, kjer so tudi velike vojaške vaje. V Medjimurju ga je ljudstvo živahno vzprejemalo in donelo je Nj. veličanstvu iz tisoč in tisoč slov. grl veselo živio. — Minister za uk in bogočastje pl. Gautsch, ima debelo kožo ter se nič ne izmeni za jezo Čehov zavoljo zatrtih srednjih šol. Tudi nastavlja profesorje, kakor mu ljubo, na srednjih šolah ter si še s tem nakopava večjo jezo dotičnih krogov. — Na Dunaju se obnavlja te dni trgovinska zveza med Avstrijo in Italijo. Nova carina, ki jo Italija vpelje na špirit, sladkor in pivo, je naši trgovini na škodo. Mogoče, da jo še prepreči naša vlada. — Našim kosam se čedalje bolj zapera pot v tuje dežele, da si so veliko bolje, kakor tuje. Štajarska obrtniška kamora prosi sedaj vlado, naj povrne ona carino, ki se pobera za jeklo v tujih deželah. To bi bilo pač dobro, toda težko, če se uda vlada. — Koroški ultranemški kričači se bojé dveh oo. jezuitov, ki vodita poslej bogo slovjé v Celovcu. Kako malo pač ima ta gospoda zaupanja v svoje težnje, če sta jim že dva meniha nevarna! — Na c. kr. državni gimnaziji v Kranju se ne vzprejmó več učenci ali tudi v Ljubljani bode za-nje težko prostora, ker ne pripusti naučni minister nove paralelke, ko bi je tudi potreba nastala. — Cirkniško jezero je letos popolnem suho, tako že več let ni bilo. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani šteje sedaj 64 podružnic, 23 pokroviteljev, 516 ustanovnikov, 2530 letnikov in 871 podpornikov ter enega častnega člana. Denarja se je doslej nabralo 11.334 gld. 28 kr. — Po Goriškem se ostro postopa sedaj zoper očitne plese, ki so po nekaterih vaseh že prava kuga za mladino. Tako je dobro. — Italijansko društvo „pro

patria“ je za Primorje to, kar je pri nas šulverein, že na večih slov. krajih je vsled tega italijanska šola, a učenci so slovenski. Žalostna nam majka! — V Opatijo pride te dni princ Louis Napoleon, drugi sin princa Jerome, ter ostane ondi kacic 14 dni. — C. kr. obrtna šola v Trstu še se ne odpre kmalu, ker še poslopje za-njo ni v redu, kedar pa se za-ne, odpre se h kratu 5 oddelkov. Ako bode dovolj slov. učencev, bode poduk na tej šoli tudi slovenski, sicer pa je italijanski. — V Zagrebu je dr. D. Starčević obsojen na 6 let težke ječe zavoljo goljufije, ob enem izgubi tudi naslov doktorja. — Ogerska vlada ima nevoljo s tovarnami za železnine, stale so blizu 7 milj., a najemnine se ji ponuja samo 100.000 gld. V tem ji torej ne gre po godu, tembolj se pa razumeje na pomadjarjenje Slovakov in Hrvatov.

Vunanje države. V Trnovem je bila velika rabuka zoper Karavelovo stranko ter se je ljudstvo odločno postavilo na stran novega kneza. Kakor je podoba, novo ministerstvo ne ostane dolgo na krmilu. — Turčija še ni ničesar ukrenila gledé Bolgarije, tudi se zatrjuje, da se od nje nič ne stori za ruski predlog, če je Rusiji kaj na njem, naj pa ga sama vele-vlastim predloži. Tako ravna Turčija menda najpametniše. — V Rusiji natolcuje se avstrijska vlada, češ, da je ona pripravila kneza Ferdinanda v Bolgarijo, avstrijska vlada pa ne da na to nič odgovora, kar je menimo, da najbolje. — Nemški cesar je v Stettinu, kjer so velike vojaške vaje, pravi se, da pričakuje tje ruskega cara ali doslej ni podoba, da ta pride. — Shod nemških katolikov v Treviru je bil glasna priča, da stoji velik del Nemcev trdno za katoliško cerkev in pravice sv. Očeta. — V Michelstownu so zaprli irskega poslanca O' Briena, ker ni prišel na sodnijo, pred katero so ga pozvali. Ljudstvo se je pa potegnilo za svojega poslanca ter se je sprijelo s policijo. Le-ta je segla za orožje in je več mož ranjenih. — Sedan je francosko ministerstvo si prizadeva na vse moči, naj spravi republikance pod svoj klobuk, toda doslej ima v tem le malo sreče. — Španjska kraljica, Kristina, je avstrijska nadvojvodinja, ali pridobiva si čedalje bolj srca ponosnih Španjcev za-se in svojega Sina. Le-ta je sedaj 2 leti star. — Po Italiji se čedalje bolj širi želja med prostim ljudstvom, da se mora sv. Očetu povrniti, kar se jim je s silo vzelo, liberalna gospoda pa se ustavlja tej želji in je torej še malo upanja, da se k malu vresniči. — V Aleksandriji, to je v Spodnji Afriki, in tudi v Kajiri se bojé tamošnji kršč. prebivalci turških praznikov, kurban-bairam in v resnici se muhamedansko ljudstvo kaže čedalje bolj sovražno kršč. nasebam, v njih varstvo je ondi pa le malo angleških vojakov. — Ameriške zedinjene države delajo priprave za sto-